

Подиръ това турската армия подъ началството на Мухтара завзе своитѣ прѣдни позиции на Аладжа-дагъ, а Измаилъ, като се дигаше подиръ отстъпвающій Тергукасовъ, промъкнахъ се въ руската Ериванска губерния и се укрѣпи на Чингилскитѣ височини,

Едва сега на европ. театръ на войната руситѣ поченяхъ; побѣда слѣдъ побѣда; но ето Плѣвенъ — първа, втора и третя несполука! Въ всичко това врѣме старитѣ кавказки войски стояхъ въ бездѣйствие, пазяхъ своитѣ позиции и чакахъ благоприятно врѣме и подкрѣпление. Тѣ пламтѣхъ отъ нетърпѣние да докажатъ на врага своето безсѣмнѣно войнишко прѣвъзходство.

На 21 септемврий се поченалъ дванайсѣт-дневния бой около Аладжа-дагъ и Авлиаръ. Руситѣ подъ генералитѣ Лазарева и Хаймана нападнѣли армията на Мухтара, взели едно подиръ друго Голѣма и Малка Ягна; на 23 Мухтаръ оставилъ повечето свои позиции и отстъпилъ къмъ Авлиаръ и Визенкевскитѣ височини. Продължителниятъ бой се свършилъ на 3 окт. съ свършеното разбиване на Мухтаровата армия, плѣнена цѣлокупна, съ седемъ паши и 40 тона. Мухтаръ-паша съ останалитѣ си сили се избавилъ съ уврѣмененъ бѣгъ къмъ Ерзерумъ. Най-близеката сетнина отъ Аладжанския или Авлиярския бой било бѣганъето на Измаила-паша отъ Чингилскитѣ височини, въ рускитѣ прѣдѣли. Като оставилъ своя обозъ, Измаилъ се съединилъ съ Мухтара и завзелъ на едно съ него позиции на страшнитѣ Деве-Боюнски височини, послѣдний горски връхъ до Ерзерумъ. Но и Тергукасовъ се съединилъ съ отряда на Хаймана, който гонѣлъ остаткитѣ на Мухтаръ-пашовата армия и така двамата генерали завзели заплашително положение, противъ позициитѣ на неприятеля. Генералъ Хайманъ, като старши по чинъ, взелъ началството и рѣшилъ незабавно да нападне на силната турска позиция.

Боя на 23 окт. на Деве-Бойну показалъ съ плѣненъ